

Samverkansavtal

Avtal om gemensam överförmyndarverksamhet avseende Alingsås, Lerums och Ales kommuner

---

Typ av styrdokument: Avtal
Beslutande instans: Kommunfullmäktige
Datum för beslut: 2024-08-21
Diarienummer: 2024.148 KS

Gäller för: Överförmyndarnämndens verksamhet
Giltighetstid: Från och med 2024-10-01
Revideras senast: 2026-12-31
Dokumentansvarig: Enhetschef Överförmyndarsamverkan

Bakgrund

Alingsås och Lerums kommuner har haft gemensam överförmyndarsamverkan sedan hösten 2021. Ale kommun har i januari 2024 ansökt om att få ansluta sig till Alingsås och Lerums gemensamma överförmyndarsamverkan efter beslut i december 2023. Alingsås kommun och Lerums kommun har ställt sig positiva till att Ale ansluter och till att utöka antalet samverkanskommuner.

Om samverkan inleds under 2024 föreligger följande förutsättningar utifrån kommunernas storlek:

	Alingsås	Lerum	Ale
Invånare per 31/12 2023	42 382	43 706	32 446
Andel av samverkan	36 %	37 %	27 %

1 § Parter

Detta avtal har upprättats mellan Alingsås kommun, Lerums kommun och Ale kommun, nedan parterna.

2 § Inledning och definitioner

Detta avtal reglerar av parterna överenskommen drift av kommunernas lagstadgade överförmyndarverksamhet. Avtalet är upprättad med stöd av 9 kap. 37 § kommunallagen.

Organisationens säte ska vara i Alingsås kommun, nedan uppdragstagaren. Övriga kommuner i samverkan benämns uppdragsgivare. Samtliga kommuner som ingår i samverkan benämns samverkanskommuner.

Samverkansorganisationen ska kallas Överförmyndarsamverkan Alingsås, Lerum och Ale och härnäst kallas ÖFS ALA. På gemensamma brevpapper, blanketter och liknade ska namnet på samtliga samverkande kommuner anges.

Uppdragsgivarens övergripande och yttersta ansvar för överförmyndarverksamheten kan inte överlåtas och har inte genom detta avtal överlåtits till uppdragstagaren.

Samverkanskommunerna ska utse sin egen överförmyndarnämnd.

Verksamheten ska vara i drift den 1 oktober 2024.

Den gemensamma organisationen ska utföra de uppgifter som kan delegeras och som ankommer på överförmyndarnämnden i samverkanskommunerna. Samverkan bygger på att överförmyndarnämnderna, i så stor utsträckning som det är möjligt, delegerar de ärenden som lagligen kan delegeras till tjänstepersonerna i den gemensamma organisationen.

Överförmyndarnämnden kan enligt 19 kap. 14 § föräldrabalken inte delegera beslutanderätt i följande ärenden:

- Framställning eller yttrande till kommunfullmäktige.
- Beslut om att entlediga god man eller förvaltare på grund av olämplighet.
- Beslut om att häva avtal om sammanlevnad i oskiftat dödsbo.
- Vitesföreläggande.
- Avslagsbeslut.
- Beslut i tveksamma fall.

Beslut som fattas på delegation behöver, enligt 19 kap. 14 § föräldrabalken, inte anmälas till respektive överförmyndarnämnd. Däremot kan överförmyndarnämnden reglera frågan om anmälan i vissa ärenden i sin delegationsordning.

3 § Syfte

Syftet med avtalsamverkan är att säkerställa en rättssäker, ändamålsenlig och effektiv handläggning. Utgångspunkten är att bygga en robust verksamhet som klarar såväl personalomsättning som oförutsedda omvärldshändelser och förändrad lagstiftning med nya och högre krav på verksamheten. Syftet är dessutom att skapa en effektiv verksamhet med förbättrade möjligheter till kvalitetssäkring och utveckling. Sveriges samtliga kommuner har stora framtida behov av att klara kompetensförsörjning och kompetensutveckling, att säkerställa tillgång till specialistkompetens, att minska sårbarhet och att utveckla den kommunala servicen inom ramen för tilldelade resurser. Parterna är eniga om att samverkan med gemensam drift är ett bra sätt att utveckla och stärka överförmyndarverksamheten i kommunerna.

4 § Omfattning och uppdragstagarens åtaganden

ÖFS ALA är en gemensam tjänstemannaorganisation som ska utföra följande:

- Samtliga arbetsuppgifter och beslut som delegerats till den gemensamma organisationen i enlighet med 19 kap. 14 § föräldrabalken.
- Inom ramen för delegationen ansvara för överförmyndarnämndens tillsynsverksamhet över gode män, förvaltare och förmyndare enligt 16 kap. föräldrabalken.

- Övriga uppgifter för överförmyndarnämnden som inte är beslutsfattande, såsom hållande av personakter, registerhållning, diarieföring och inlämning av statistik till tillsynsmyndighet.
- Initiera, presentera och föreslå beslut eller åtgärd för respektive överförmyndarnämnd i de ärenden som inte har delegerats. Representant från ÖFS ALA ska föredra sådana ärenden inför nämnden.
- Informera samverkanskommunerna om förändringar.
- Tillhandahålla statistik samt underlag för budget och budgetuppföljning, måluppfyllelse samt intern styrning och kontroll.
- Rekrytera ställföreträdare.
- Erbjud utbildning till ställföreträdare. Tillhandahålla informationsmaterial, e-tjänster och blanketter för ställföreträdare.
- Ha möjlighet att ta emot besök och erbjuda inlämning av handlingar under kontorstid.
- Fullgöra de krav som idag samt i framtiden utifrån lagstiftning och tillsynsmyndigheter kan ställas på överförmyndarnämnden.
- Tillhandahålla informationsmaterial och blanketter avseende verksamheten till allmänheten och andra parter.

5 § Uppdragsgivarnas åtaganden

De samverkande kommunerna ska utföra följande:

- Hänvisa allmänheten till ÖFS ALA och fullgöra sin allmänna serviceskyldighet samt den informationsskyldighet som följer av aktuell lagstiftning.
- Vid behov och på förfrågan från enskild vara behjälplig med att boka lokal för att ta emot besök i kommunens lokaler. I första hand tas besök emot i uppdragstagarens lokaler.
- Ta emot och till uppdragstagaren vidarebefordra handlingar som inkommit till eller upprättas av respektive uppdragsgivare.
- Ta emot arvodesbeslut från uppdragstagaren och administrera kommunens utbetalningar av arvode till ställföreträdare.
- Ansvara för administration av kommunens egen överförmyndarnämnd, om ingen annan överenskommelse träffas mellan uppdragstagare och uppdragsgivare i särskilda fall.

6 § Organisation och arbetsgivare

Alingsås kommun ska vara värdkommun för ÖFS ALA.

ÖFS ALA har sitt säte och arbetsställe i Alingsås kommun. De tjänstepersoner som arbetar inom ÖFS ALA ska ingå i uppdragstagarens tjänstepersonsorganisation och Alingsås kommun ska vara deras arbetsgivare.

7 § Bemanning

Uppdragstagaren ska bemanna ÖFS ALA med personal i lämplig omfattning och med relevant och erforderlig kompetens för uppdraget.

Uppdragstagaren ansvarar för att uppdragsgivarna underrättas om personella förändringar som har betydelse för uppdragets utförande.

8 § Tillgänglighet

ÖFS ALA ska i möjligaste mån upprätthålla tillgänglighet enligt följande.

- Möjlighet att ta emot bokade besök under kontorstid helgfria vardagar.
- Möjlighet att i undantagsfall ta emot besök även utanför kontorstid vid behov.
- ÖFS ALA ska kunna nås via telefon under helgfria vardagar. Tider och tillgänglighet ska bestämmas med förvaltningslagen i beaktande.
- ÖFS ALA ska ha en myndighetsbrevlåda/funktionsbrevlåda för mottagande av e-post som bevakas varje helgfri vardag.
- ÖFS ALA ska ta emot och öppna inkommande post dagligen.
- ÖFS ALA ska skyndsamt hantera en begäran om allmän handling i enlighet med tryckfrihetsförordningen. Uppdragstagaren ansvarar för prövning och beslut om utlämnande hindras av sekretess.

9 § Beslutsfattande/delegation

Uppdragsgivarna får, med undantag för de begränsningar som följer av lag och detta avtal, ge anställd hos uppdragstagaren i uppdrag att besluta på uppdragsgivarens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden (extern delegation).

Det är ansvarig nämnd hos uppdragsgivaren som bestämmer i vilken omfattning delegation ska ske och vad som i övrigt ska gälla i fråga om den delegerande beslutsrätten.

Samverkande kommuner ska som utgångspunkt anta ÖFS ALA:s förslag till delegationsordning för överförmyndarnämnden. Samverkande kommuner har dock rätt att göra sådana avvikelser som krävs för att anpassa delegationsordningen till den egna kommunens förutsättningar.

10 § Hantering av handlingar, dokumentation och arkiv

Under handläggning av ett ärende ansvarar uppdragstagaren för förvaring av aktuell dokumentation. Handlingar som inte kan hanteras elektroniskt, hanteras av uppdragstagaren fram till gallring eller arkivering. Handlingar hos uppdragstagaren som är allmänna ska hållas ordnade och diarieföras.

ÖFS ALA ska ansvara för att dokumenthanteringsplanen är aktuell utifrån rådande lagstiftning och regler, samt att ta fram förslag på dess utformning.

Samverkande kommuner ska som utgångspunkt anta ÖFS ALA:s förslag till dokumenthanteringsplan för överförmyndarnämnden. Samverkande kommuner har dock rätt att göra sådana avvikelser som krävs för att anpassa dokumenthanteringsplanen till den egna kommunens förutsättningar.

Akter ska förvaras i Alingsås kommun på ett för ändamålet lämpligt sätt. Alingsås kommun ska bevara handlingarna i enlighet med samverkanskommunernas dokumenthanteringsplaner, varefter personakt enligt dokumenthanteringsplan överlämnas på överenskommet sätt till kommunarkiv hos respektive samverkanskommun.

Verksamhetssystem, övriga system och register som förs av ÖFS ALA ska ständigt hållas uppdaterade.

Alingsås kommun ansvarar för att akterna och registren, både fysiska och digitala, hålls ordnade och strukturerade på så sätt att de utan omfattande åtgärder kan återlämnas till respektive samverkanskommun i det fall att samverkansavtalet upphör eller vid beslut av respektive överförmyndarnämnd eller arkivmyndighet.

11 § Personuppgifter och sekretess

Varje nämnd är personuppgiftsansvarig för egen hantering och behandling av personuppgifter i enlighet med gällande lagstiftning, förordningar och interna regler.

Varje personuppgiftsansvarig är ansvarig för att hantera personuppgifterna utifrån gällande dataskyddslag och pröva de enskildas rättigheter. Uppdragstagaren åtar sig emellertid att fullgöra uppdragsgivarens ansvar för att lämna information till de registrerade enligt art.13 och 14 GDPR för de behandlingar som sker.

Uppdragsgivarna och uppdragstagaren ska hålla varandra informerade om händelser som påverkar behandlingen av personuppgifterna, till exempel personuppgiftsincidenter.

Uppdragstagaren ansvarar för att den personal som utför uppgifterna med anledning av avtalet informeras om och följer för uppdraget tillämpliga bestämmelser om sekretess i lag eller annan föreskrift.

12 § Budget, kostnadsfördelning och ersättning

Uppdragstagaren ska senast vid utgången av mars förse uppdragsgivarna med budgetförutsättningar för kommande budgetår i den mån dessa är kända och därvid ange varje samverkanskommuns del av kostnaderna.

ÖFS ALA ska upprätta underlag till budget för verksamheten som ska presenteras på samrådsmöte.

Uppdragsgivarna ska utgå ifrån Alingsås kommuns styrmodell avseende planering och uppföljning (ekonomi och internkontroll). Eventuella anpassningar som krävs utifrån uppdragsgivarnas respektive styrmodell kan göras i dialog i uppdragstagaren.

Uppdragstagaren upplåter erforderliga lokaler och utrustning samt svarar för erforderliga investeringar avseende lös egendom.

I underlag för budget ska kostnaderna tas upp utifrån i vart fall följande poster:

- Lön.
- Personalomkostnader (företagshälsovård, fackliga kostnader, kompetensutveckling, utbildning, handledning, friskvårdskostnader med mera).
- IT och telefoni.
- Lokaler
- Övriga till verksamheten hörande kostnader såsom exempelvis kostnader för biträdande avseende upprättande av budget, redovisning, revision, administration, systemansvar, kommunikation och annan nödvändig intern och extern specialisthjälp.

Arvoden och kostnadsersättningar till ställföreträdare omfattas inte av samverkansavtalet. Inte heller omfattas kostnader och kostnadsersättningar till överförmyndarnämnderna och dess nämndadministration. För dessa kostnader ansvarar respektive kommun. Likaså bekostas extraordinära kostnader såsom extern juridisk hjälp i enskilda ärenden av respektive samverkanskommun.

ÖFS ALA ska i rimlig omfattning förse samverkanskommunerna med underlag för budget avseende arvode till ställföreträdarna.

Respektive samverkanskommuns andel beräknas utifrån invånarantal per den 31 december året före budgetens fastställande.

Ersättningen revideras årligen till följd av sedvanlig löne- och prisuppräknings.

Träffas en överenskommelse mellan samverkanskommunerna om annan fördelning av ÖFS ALA:s kostnader anses avtalet inte uppsagt utan löper vidare med överenskommen fördelning. Kan en överenskommelse inte träffas gäller vad som stadgas i §§ 18 och 19.

13 § Fakturering

Uppdragsgivarna ska betala sin andel av kostnaderna för verksamheten till uppdragstagaren enligt vad som anges i § 12. Uppdragstagaren ska fakturera uppdragsgivarna halvårsvis i förskott.

Om anledning till anmärkning mot faktura inte föreligger ska betalning erläggas inom 30 dagar från fakturans ankomstdag.

14 § Dröjsmålsränta

Vid försenad betalning debiteras dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen. Fakturerings-, påminnelse- eller förseningsavgifter utgår inte.

15 § Uppföljning av samverkan

Parterna har rätt att kontrollera och följa upp verksamheten. Parterna är skyldiga att medverka i uppföljning och utvärdering av verksamheten. Uppdragstagaren tar emot och utreder eventuella klagomål mot verksamheten.

Uppdragsgivarna har genom ansvarig nämnd rätt till löpande insyn i ÖFS ALA:s verksamhet och de ärenden som är hänförliga till uppdragsgivarnas ansvarsområde.

Årlig uppföljning av verksamheten ska upprättas av uppdragstagaren och redovisas till respektive kommun. Uppdragstagaren ansvarar för årlig inlämning av uppgifter till Länsstyrelsen och övrig myndighetsrapportering.

Samråd mellan uppdragstagaren och behöriga företrädare för respektive nämnd hos uppdragsgivarna ska genomföras två gånger per år på överenskommen plats. Uppdragstagaren är sammankallande och ansvarar för att protokollföra dessa möten.

16 § Hantering av överskott/underskott

Uppdragstagaren ska årligen senast 1 mars redovisa föregående års räkenskaper för samverkanskommunerna.

Eventuellt överskott eller underskott ska fördelas mellan kommunerna enligt vad som anges i detta avtal avseende kostnadsfördelning enligt 12 §. Överskott ska utbetalas till övriga samverkanskommuner. Underskott ska faktureras övriga samverkanskommuner.

Om överskott/underskott uppstår som är orimligt stora gäller vad som stadgas avseende omförhandling i § 19.

17 § Avtalstid och uppsägningsvillkor

Avtalet gäller från och med 2024-10-01 till 2026-12-31. Om avtalet inte sägs upp enligt nedan förlängs avtalet löpande med två år i taget. Avtalet upphör vid det årsskifte som inträffar närmast efter det att 12 månader har passerat efter skriftlig uppsägning. Avtalet kan endast sägas upp i dess helhet.

Vid uppsägning (utträde ur samverkan) betalar den kommun som sagt upp och utträder eventuella kostnader som uppkommer på grund därav.

18 § Ändringar och tillägg

Tillägg och ändringar av detta avtal ska ske skriftligen för att vara gällande och undertecknas av behöriga företrädare för respektive part. Ändringar och tillägg ska för att vara gällande godkännas av samtliga samverkande kommuner.

19 § Omförhandling

Parterna är överens om att söka anpassa sig till nya förhållanden som kan uppstå under avtalsperioden och på bästa sätt försöka tillgodose varandras förutsättningar och behov.

Samtliga parter har rätt att begära omförhandling av detta avtal om det under avtalstiden sker väsentliga förändringar av de förutsättningar som avtalet baseras på. Omförhandling ska skriftligen begäras så snart beskriven orsak föreligger. Rätten till begäran om omförhandling innebär inte någon rätt till ändring av avtalets innehåll.

Om parterna efter omförhandling inte kan enas om ändringar/tillägg gäller avtalet på oförändrade villkor intill dess att avtalet upphör för samverkanskommun enligt vad som stadgas i bestämmelsen om uppsägning i § 17.

20 § Överlåtelse av avtal

Detta avtal får inte överlåtas på annan utan skriftligt medgivande från samtliga samverkanskommuner.

21 § Utökning av antalet samverkanskommuner

Om utökning av antalet samverkanskommuner aktualiseras ska samtliga samverkanskommuner sammankallas till samråd av uppdragstagaren.

Parterna kan efter samråd föreslå utökning av antalet samverkanskommuner samt om villkoren för en utökning. För att utöka antalet samverkanskommuner krävs enighet bland samverkanskommunerna och att beslut fattas av respektive kommuns kommunfullmäktige.

22 § Hävning

Om någon av parterna väsentligen åsidosätter sina skyldigheter enligt detta avtal, och inte efter skriftligt påpekande vidtar åtgärder för att uppfylla sina åtaganden, har respektive part rätt att säga upp avtalet till upphörande i förtid.

23 § Befrielsegrunder (force majeure)

Uppdragstagaren fritas från skyldigheter att fullgöra sin del av avtalet och från att erlægga skadestånd om dennes åtaganden inte alls eller endast till onormalt hög kostnad kan fullgöras på grund av krig eller upplopp, arbetsinställelse, blockad, eldsvåda, ingrepp av myndighet eller annan därmed jämförlig händelse som uppdragstagaren inte råder över och inte heller kunnat förutse. Arbetskonflikt som har sin grund i kommunens brott mot kollektivavtal får inte åberopas som befrielsegrund.

För att part ska ha rätt att göra gällande befrielsegrund ska denne utan dröjsmål underrätta samtliga berörda parter om uppkomsten därav, liksom befrielsegrundens upphörande. Part ska informera samtliga berörda parter om när fullgörelse beräknas kunna ske. Samtliga parter är skyldiga att genast utföra åligganden enligt avtalet när händelse av här angivet slag upphör.

Föreligger ovannämnda omständigheter har uppdragsgivarna rätt att så länge de består, själv utföra uppdragstagarens åtaganden.

Om avtalets fullgörande till väsentlig del förhindras på grund av force majeure-händelse för längre tid än en (1) månad äger respektive part utan ersättningsskyldighet skriftligen häva avtalet.

24 § Samverkans upphörande

I de fall samverkan upphör eller samverkanskommun sagt upp detta avtal enligt 17 § ska eventuellt överskott/underskott enligt 16 §, övriga eventuella tillgångar/skulder samt avvecklingskostnader fördelas på samma sätt som kostnader för organisationens verksamhet enligt 11 §.

Uppdragstagaren ska överlämna personakter och register till respektive kommun vid samarbetets upphörande.

25 § Tvist

Tvist ska i första hand lösas genom förhandlingar. Om detta visar sig ogörligt ska tvist prövas enligt svensk lag av allmän domstol.

26 § Avtalets godkännande och giltighet

Detta avtal förutsätter för sin giltighet att det godkänns av behörigt organ i samtliga samverkanskommuner.

Avtalet börjar tillämpas den 1 oktober 2024.

27 § Utväxling av avtal

Detta avtal har upprättats i tre exemplar, varav parterna har tagit varsitt.

Detta avtal har signerats av parterna genom elektronisk signatur. Avtalet saknar därför namnunderskrifter.

Ort/datum

Ort/datum

Ort/datum

Maria Standar
Kommundirektör Alingsås

Gull-Britt Eide
Kommundirektör Lerum

Maria Kosterlind
Reinholdsson
Kommunchef Ale

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av en eller flera personer

Alla elektroniska underskrifter listas i signaturpanelen. De tio första underskrifterna listas även på den här sidan.

Detta dokument med sina elektroniska underskrifter gäller som självständig handling och uppfyller krav på avancerade elektroniska underskrifter enligt eIDAS.

Varje underskrift kan valideras med en PDF-läsare med stöd för signaturvalidering eller med SignPorts valideringstjänst. Andra valideringstjänster kan användas förutsatt att dessa uppfyller de tekniska kraven enligt internationella standarder.

Om dokumentet skrivs ut på papper, eller om dokumentet 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet går att validera.

* Värderna markerade med en asterisk har validerats mot beviset från den legitimeringstjänst som användes för underskriften.